

Til Justitsministeriet

Sendt på mail til

jm@jm.dk og asrc@jm.dk

Vedr. høring om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste, sagsnr. 2024-04082

Dansk Journalistforbund – Medier & Kommunikation, DJ, fremkommer hermed med sit svar på høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) vedr. understøttelse af Politiets Efterretningstjenestes mulighed for at udføre data- og analysebaseret efterretningsvirksomhed mv.

Sammenfattende: Dansk Journalistforbund – Medier & Kommunikation er meget kritisk overfor det fremlagte udkast til ændring af PET-loven.

Generelt vil de foreslåede ændringer øge et i forvejen stort omfang af overvågning af befolkningen, og med stadig flere muligheder for, at myndighederne selv kan beslutte, hvilke informationer man finder det nødvendigt at indsamle.

DJ vil i denne sammenhæng henvise til den juridiske tænketank Justitias hørings-svar, som på fremragende vis uddyber og underbygger dette. Herunder ikke mindst, at man påpeger den "chilling-effekt" det kan have på den frie debat og meningsdannelse, når der bliver så vide rammer for myndigheder til at indhente og samkøre oplysninger om borgerne.

Konkret er DJ i særdeleshed kritisk over for lovudkastets indskrænkninger af journalisternes muligheder for at kunne beskytte sine kilder.

Dette vil blive uddybet herunder.

Endelig vil DJ gentage kritikken af, at man fra Justitsministeriets side ikke har henvendt sig til DJ og andre repræsentanter fra medierne på et tidligt tidspunkt i arbejdet med dette lovudkast, når væsentlige dele af udkastet netop handler om medieansvarsloven og journalisters kildebeskyttelse.

I det mindste DJ, Danske Medier med flere selvsagt have været med på høringslisten.

Det har vi forstået var en fejl, og derfor er vi fra DJ's side tilfredse med at få denne mulighed for at kunne fremsende kommentarer til udkastet.

Dansk Journalistforbund
Medier & kommunikation

The Danish Union of Journalists

Gammel Strand 46
1202 København K
Danmark

+45 3342 8000
dj@journalistforbundet.dk
journalistforbundet.dk

DJ's synspunkter vedr. journalisters mulighed for at kunne beskytte sine kilder

Det fremsendte lovudkast indskrænker på flere punkter journalisters mulighed for at kunne opretholde beskyttelsen af deres kilders identitet mv. Tilsyneladende i hvert fald, for klarheden i formuleringerne er heller ikke fremtrædende.

DJ tilslutter sig Justitias kritik vedrørende disse forhold: Reguleringen af dette er i lovudkastet beskrevet uklart, og i bemærkningerne er der eksempelvis ikke en diskussion af praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Justitias høringsvar punkt 8.).

Fra DJ's side vil vi understrege betydningen af den lovsikrede ret til, at journalister har mulighed for at kunne beskytte deres kilder og sikre deres anonymitet mv.

Kildebeskyttelsen er en ret, som ofte er helt afgørende for journalisters muligheder for at kunne få oplysninger om sager og emner, hvor en kilde af den ene eller den anden grund ønsker anonymitet. Eksempelvis fordi vedkommende kan være i fare eller lide skade, hvis identiteten bliver kendt.

Undtagelserne for kildebeskyttelsen er angivet i retsplejelovens § 172:

En journalist kan ikke afslå at afgive vidneforklaring,

hvis der er tale om meget alvorlige forbrydelser,

hvis vidneforklaringen antages at have afgørende betydning for sagens opklaring,

og hvis hensynet til opklaringen klart overstiger massemediernes behov for at kunne beskytte kilderne.

I lovudkastets § 4a. stk. 9 påpeges det, at oplysninger, "...som er egnede til at afsløre kildeforhold...", straks skal slettes.

Men så tilføjes det, at PET kan bede retten om at vurdere, om hensynet til kildebeskyttelsen skal vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse.

Et andet sted, vedr. oplysninger indhentet efter udkastets § 10c, stk. 3, fremgår det, at PET som udgangspunkt skal slette disse oplysninger, hvis de er egnede til at afsløre journalisters kilder.

Og et tredje eksempel ses i forbindelse med, at det i udkastet foreslås, at PET får adgang til at anmode FE om at foretage søgninger i rådata, der er tilvejebragt efter FE-loven.

En sådan anmodning må ifølge udkastet ikke fremsættes, hvis oplysningerne er egnede til at afsløre kildeforhold – men så tilføjes det: "...medmindre hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse".

DJ finder det meget kritisabelt, at lovudkastet med disse eksempler og med begrebet "egnede til at afsløre journalisters kilder" synes at ville etablere en anden systematik for vurderingen af, om kildebeskyttelsen skal respekteres, end der eksisterer i retsplejelovens § 172.

DJ finder det påkrævet, at der i udkastet til loven og dens bemærkninger bliver en entydig henvisning til de afvejn timer, der er i retsplejelovens § 172.

Det er således ikke acceptabelt, at der i lovudkastet lægges op til en anden og tilsyneladende ændret afvejning imellem kildebeskyttelsen og PET's opgavevaretagelse.

Der synes desuden at blive lagt op til en forskellig behandling af rådata afhængigt af, om de omhandler personer, som er hjemmehørende i Danmark, eller udlændinge: For de førstnævnte er der krav om en retskendelse. Det er der ikke for sidstnævnte.

DJ finder det påkrævet, at hvis der er tale om data, som vedrører kontakt imellem en journalist og en kilde, så skal der i alle tilfælde kræves en retskendelse, som blandt andet skal forholde sig til retsplejelovens § 172, uanset om kilden er hjemmehørende i Danmark eller udlænding.

Dette gælder ligeledes lovudkastets § 10f, stk. 5, hvor der heller ikke er krav om en domstolsprøvelse.

Sammenfattende mener DJ, at udkastet er for uklart formuleret og potentielt alt for vidtrækkende i forhold til at indskrænke journalisters ret til at beskytte deres kilders identitet.

Hvis lovudkastet bliver en realitet, kan det desuden have en "chilling-effekt", som rækker endnu længere ud end lovens bogstav: At frygten for ikke at kunne bibeholde sin anonymitet vil afholde væsentlige kilder fra at meddele sig til journalister.

DJ håber og ser frem til en yderligere dialog om dette udkast.

Hvis det nærværende høringssvar giver anledning til spørgsmål eller kommentarer, hører vi dem gerne.

Venlig hilsen pva. DJ

Hans Jørgen Dybro
politisk chefrådgiver

DYB@journalistforbundet.dk